

Toetsing locatiekeuze aan de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)

Zonneweide Werkhoven

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Inhoudsopgave

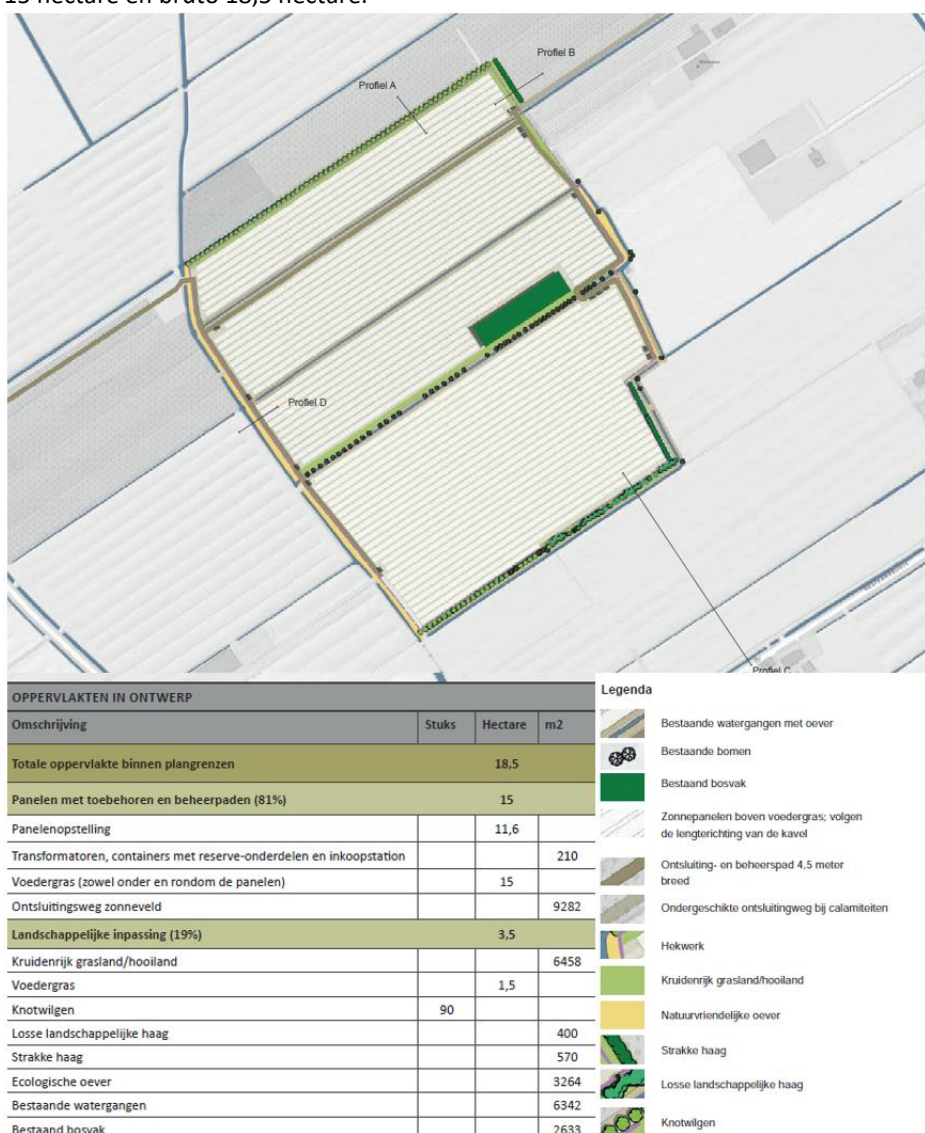
1	Inleiding.....	3
2	Functies projectgebied.....	3
3	Relevante regels in de PRV betreffende de locatiekeuze	4
4	In de gemeente Bunnik is de realisatie van zonnevelden noodzakelijk	5
5	Locaties voor zonnevelden zijn niet overal in de gemeente kansrijk.....	5
5.1	Realisatie zonnevelden langs A12 en/of kern Bunnik niet of zeer beperkt mogelijk	6
5.2	Realisatie ten oosten van de kernen Odijk en Werkhoven maar beperkt mogelijk	6
5.3	Realisatie van zonnevelden ten westen van de kern Odijk maar beperkt mogelijk	7
5.4	Realisatie van zonnevelden ten zuiden van de kern Werkhoven maar beperkt mogelijk.....	7
5.5	Projectgebied Zonneweide Werkhoven is gelegen in 'kansrijk gebied' en daarmee goed mogelijk.....	7
6	Het plan gaat niet ten koste van de landbouw	8
7	Andere gronden niet beschikbaar	10
8	Het voorliggende projectgebied is geschikt voor de realisatie van een zonneweide	10
8.1	Agrarisch gezien is de grond relatief ongeschikt voor agrarisch gebruik	10
8.2	De realisatie van een zonneweide is hier financieel uitvoerbaar	10
8.3	Een zonneweide is hier cultuurhistorisch, landschappelijk en natuurlijk goed in te passen.....	10
8.4	De afstand tot woningen en de eerste panelen bedraagt overal ruim meer dan 100 meter	11
8.5	Er is sprake van dubbel grondgebruik	11
8.6	Aansluiting op landbouwstructuur en bouwpercelen	11
8.7	Bestaande omringende functies worden niet onevenredig aangetast of beperkt.....	11
8.8	Geen verkeersaantrekkende werking en stankoverlast	11
8.9	Realisatie grote zonneweide, voorkomt realisatie veel kleinschalige zonnevelden / zonneweides	12
9	Conclusie	12

1 Inleiding

De keuze om in het voorliggende projectgebied een zonneweide te realiseren is zorgvuldig tot stand gekomen. In de PRV zijn regels opgenomen om te komen tot een geschikte locatie voor een zonneweide. Deze notitie bevat een nadere toetsing van de locatiekeuze, aan de hand van de relevante regels uit de PRV.

2 Functies projectgebied

Het plan voor Zonneweide is verbeeld in op onderstaande afbeelding. Het betreft een projectgebied van netto 15 hectare en bruto 18,5 hectare.

Inrichtingsplan Zonneweide Werkhoven, inclusief tabel met oppervlaktes per functie

3 Relevante regels in de PRV betreffende de locatiekeuze

De Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (herijking 2016) is door Provinciale Staten (PS) vastgesteld op 12 december 2016. In de structuurvisie staat wat de provincie de komende jaren samen met haar partners wil bereiken op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling. Bij de PRS is een Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 (herijking 2016) (PRV) gemaakt. De verordening zorgt voor de doorwerking van de structuurvisie naar de gemeenten.

In artikel 3.12 van de PRV zijn de relevante regels opgenomen m.b.t. de realisatie van een zonneveld / zonneweide. M.b.t. de locatiekeuze is de volgende passage uit artikel 3.12 relevant:

Een ruimtelijk besluit voor gronden die zijn aangewezen als 'duurzame energie, met uitzondering van windenergie' kan bestemmingen en regels bevatten die de realisatie van ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie toestaan, met uitzondering van windenergie, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:

- bestaande omringende functies worden niet onevenredig aangetast of beperkt, en
- voor bio-energie en zonne-energie geldt aanvullend dat vestiging in aansluiting op bestaande bebouwde agrarische bouwpercelen, hoofdinfrastructuur of stedelijke functies plaatsvindt, in overeenstemming met de schaal van de bebouwde omgeving, tenzij op een andere locatie een betere landschappelijke inpassing kan worden bereikt
- de ontwikkelingen niet leiden tot onevenredige aantasting van landschappelijke kernkwaliteiten, natuurwaarden en de cultuurhistorische waarden.

Artikel 3.12 is nader toegelicht, in de 'Artikelgewijze toelichting'. Relevant is hierbij de volgende passage:

Voor de realisatie van nieuwe initiatieven voor zonne-energie gaat de voorkeur uit naar aansluiting bij bestaande bebouwing of nieuwe stedelijke functies en bij de schaal van de stedelijke omgeving of agrarische vestiging. Voor de vestiging van zonne-energie kan ook aangesloten worden bij hoofdinfrastructuur. Omliggende agrarische, landschappelijke, natuur en andere belangen mogen niet onevenredig worden aangetast of beperkt. Aanvullend gaat bij zonne-energie onze voorkeur uit naar realisatie op daken en pauzelandschappen (landschappen waar al wel op structuurvisieniveau een bepaalde ontwikkeling is beoogd, maar waarbij de realisatie nog op zich laat wachten) alvorens open velden te benutten. In sommige gevallen kan dubbel grondgebruik en kunnen economische, maar ook milieutechnische redenen een andere locatiekeuze rechtvaardigen. Van belang is dat in dergelijke gevallen een zorgvuldige afweging wordt gemaakt waarin rekening is gehouden met aspecten als verkeersaantrekkende werking, stankoverlast en landschap.

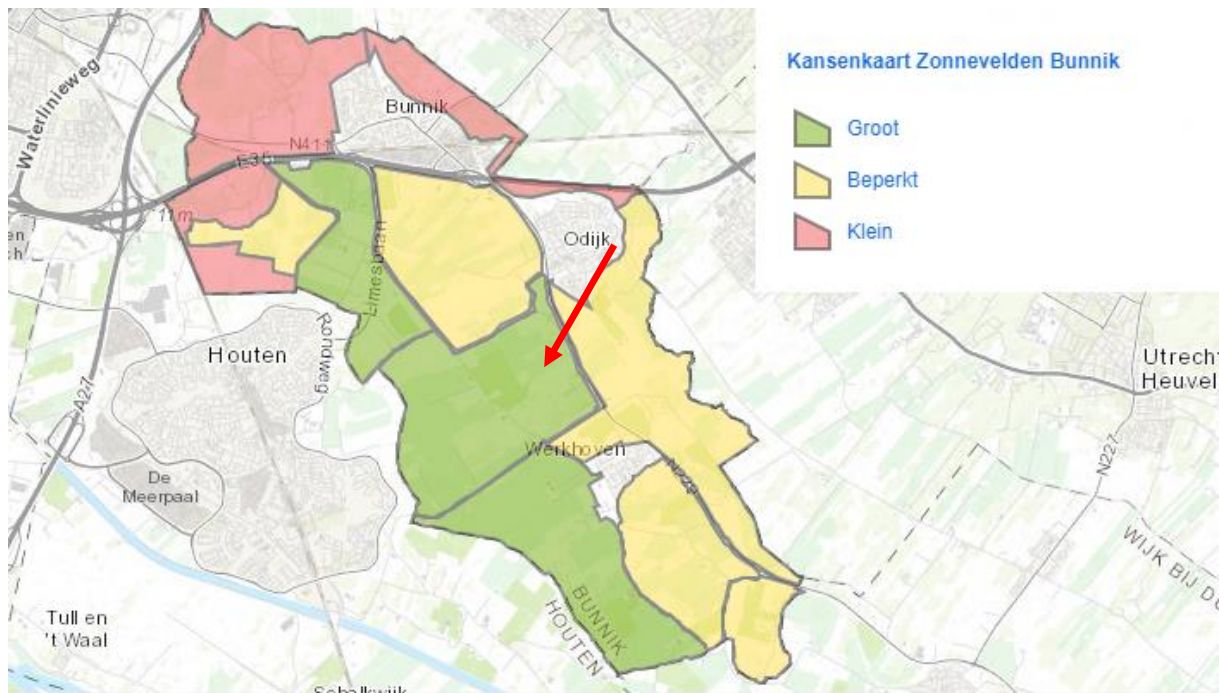
4 In de gemeente Bunnik is de realisatie van zonnevelden noodzakelijk

In de gemeentelijke 'Opgave klimaatneutraal Bunnik' (2018) is opgenomen dat de gemeente in 2040 klimaatneutraal wil zijn (zoals ook in het Coalitieakkoord 2018-2022 is opgenomen). Hiervoor is het noodzakelijk dat op grote schaal duurzame energie wordt opgewekt, bijvoorbeeld door de realisatie van windmolens en zonnevelden.

De realisatie van zonnevelden / zonneweides in pauzelandschappen en het leggen van zonnepanelen op beschikbare daken is niet voldoende in de gemeente Bunnik om aan de doelstellingen te kunnen voldoen. Om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn, is in de gemeente Bunnik 43 hectare aan zonnevelden nodig, of 7 windturbines. Dit is echter geen realistische weergave, aangezien in dat scenario bijvoorbeeld dan ook alle dakeigenaren mee moeten doen om de volledige potentie van zonnepanelen op daken (bijdrage maximaal 45%) te benutten, net als alle mogelijkheden tot besparing van energie (bijdrage maximaal 30%). Het aandeel zonnevelden zal dan ook groter moeten zijn om in 2040 klimaatneutraal te zijn en al in 2030 een bijdrage te leveren aan het landelijke klimaatakkoord (49% CO2 reductie). In de gemeente is het voorlopige plafond gesteld op 70 hectare (exclusief ruimtelijke inpassing) aan zonnevelden in 2030, waarvan maximaal 40 hectare al in deze collegeperiode wordt gerealiseerd. Het voorliggende initiatief voor een zonneweide past hier binnen.

5 Locaties voor zonnevelden zijn niet overal in de gemeente kansrijk

De gemeente Bunnik heeft specifiek beleid vastgesteld m.b.t. de realisatie van zonnevelden / zonneweides. Voor het Beleidskader is gestart vanuit het vertrekpunt dat zonnevelden 'overal zouden moeten kunnen, tenzij'. Door het buitengebied van Bunnik op te delen is per deelgebied bepaald welke factoren de kansrijkheid voor een zonneveld beperken of sterk verminderen. Deze zijn per deelgebied vermeld in het online beleidskader. Het beleidskader, met 'Kansenkaart', is opgesteld in een zorgvuldig proces met o.a. ook diverse deskundigen op vakgebieden als de agrarische sector, cultuurhistorie, landschap en natuur. De input van de volgende partijen is meegenomen: provincie Utrecht (energie, landschap/ro, erfgoed en natuur), Staatsbosbeheer, Waterschap HDSR, LTO – lokaal, Bunniks Buiten, Ondernemersvereniging BIC, Bunnik Natuurlijk, Agrarische Natuurvereniging, gebiedscoöperatie O-GEN voor agrarisch gebied, Energiegroep Bunnik, Zonnig KrommeRijn, een inwoner werkzaam als ecooloog bij een adviesbureau, SOVON, MooiSticht, Utrechts Landschap, Landschap Erfgoed Utrecht, Natuur en Milieufederatie Utrecht en Stedin.

Weergave Kansenkaart Zonnevelden Bunnik, waarbij met rode pijl het projectgebied Zonneweide Werkhoven is aangegeven.

5.1 Realisatie zonnevelden langs A12 en/of kern Bunnik niet of zeer beperkt mogelijk

De hoofdinfrastructuur die door de gemeente Bunnik loopt, betreft met name de A12. Aan de noordzijde van de A12 is nauwelijks tot geen ruimte voor de realisatie van zonnevelden (zie rode arcering op kaart). Dit geldt ook voor de zones aan de zuidkant van de A12, aan de oost- en westkant (zie rode arcering op kaart). Op deze gronden ligt al een grote druk:

- veel recreatie vanuit stad en dorpen;
- cultuurhistorie (hier gelden o.a. voor een groot deel de provinciale beleidszones 'Militair erfgoed' en 'Historische buitenplaatszone');
- natuurwaarden (een groot deel valt binnen Natuurnetwerk Nederland' en sport.

Het gebied aan de westkant, ten zuiden van de A12, heeft een uniek karakter door:

- Fort bij Vechten als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- Castellum Fectio als deel van de Limes;
- Nieuw Wulven als recreatie-, bos- en agrarisch gebied.

5.2 Realisatie ten oosten van de kernen Odijk en Werkhoven maar beperkt mogelijk

Ten oosten van de kernen Odijk en Werkhoven is slechts beperkt ruimte voor zonnevelden. Het gaat hier om het gebied rondom de Kromme Rijn, ten zuiden van de A12. Dit betreft een uniek stuk landschap, met waarden voor natuur, cultuur en de agrarische sector. Hetzelfde geldt voor de zichtlijnen richting Kasteel Beverweerd. De

gemeente heeft in het vastgestelde beleid dan ook opgenomen dat hier ruimte is voor maar maximaal in totaal 10 hectare zonnevelden (voor het totale gehele gebied, dus ook verder van de kernen).

5.3 Realisatie van zonnevelden ten westen van de kern Odijk maar beperkt mogelijk

Het gebied ten westen van Odijk is maar beperkt geschikt omdat:

- er gebiedsontwikkelingen in overweging zijn;
- nieuwbouw van woningen al is gestart;
- het Raaphofse bosje een belangrijke functie heeft voor de aanwezige flora en fauna (waaronder bijzondere mossen en hakhoutcultuur) en als ecologische verbindingszone fungeert (bijvoorbeeld voor reeën en vossen).

De gemeente heeft in het vastgestelde beleid dan ook opgenomen dat hier ruimte is voor maar in totaal maximaal 10 hectare zonnevelden.

5.4 Realisatie van zonnevelden ten zuiden van de kern Werkhoven maar beperkt mogelijk

Vanwege weidevogels en andere natuurwaarden zijn er bijzondere afspraken in het gebied ten zuiden van de kern Werkhoven, zoals rond de Steenhovenweg. Er is hier waardevolle landbouwgrond en sprake van fruitteelt.

5.5 Projectgebied Zonneweide Werkhoven is gelegen in ‘kansrijk gebied’ en daarmee goed mogelijk

Het voorliggende projectgebied ligt in het deelgebied ‘Noord van Oostromsdijkje’. De gemeente heeft in het vastgestelde beleid geoordeeld dat de kansrijkheid hier groot is. Hier gelden geen grote beperkingen op het gebied van natuurwaarden, landschapswaarden en cultuurhistorische waarden. Ook zijn hier geen functies voorzien m.b.t. woningbouw, recreatie en sport, die de realisatie van zonnevelden / zonneweides beperken. De gemeente heeft nog meer ‘kansrijke gebieden’ aangewezen, maar deze gebieden liggen nog een stuk verder van de aansluiting op het elektriciteitsnet. Deze aansluiting ligt al op relatief grote afstand, ten noordoosten van de kern Odijk (op circa 3,5 kilometer afstand). Doordat het projectgebied, van de kansrijke gebieden, het dichtste bij het aansluitpunt ligt, is een zonneweide op deze locatie ook het best financieel uitvoerbaar. Hierdoor is er met het voorliggende plan ook nog voldoende ruimte voor natuurlijke en landschappelijke inpassing, en ruimte voor financiële participatie.

De N229 kan ook worden gezien als ‘hoofdinfrastructuur’. Het projectgebied ligt in de directe nabijheid van de N229 en tussen (agrarische) bouwpercelen. In eerste instantie lag het projectgebied aansluitend, maar gezien uitkomsten van het omgevingsproces en gezien de omvang van het projectgebied in eerste instantie door een meerderheid van de gemeenteraad te groot is geacht, is het projectgebied vervolgens aanmerkelijk verkleind, en daarmee zijn de buitenzijden op grotere afstand van de N229 en (agrarische) bouwpercelen komen te liggen. Op deze wijze wordt een goede landschappelijke inpassing bereikt.

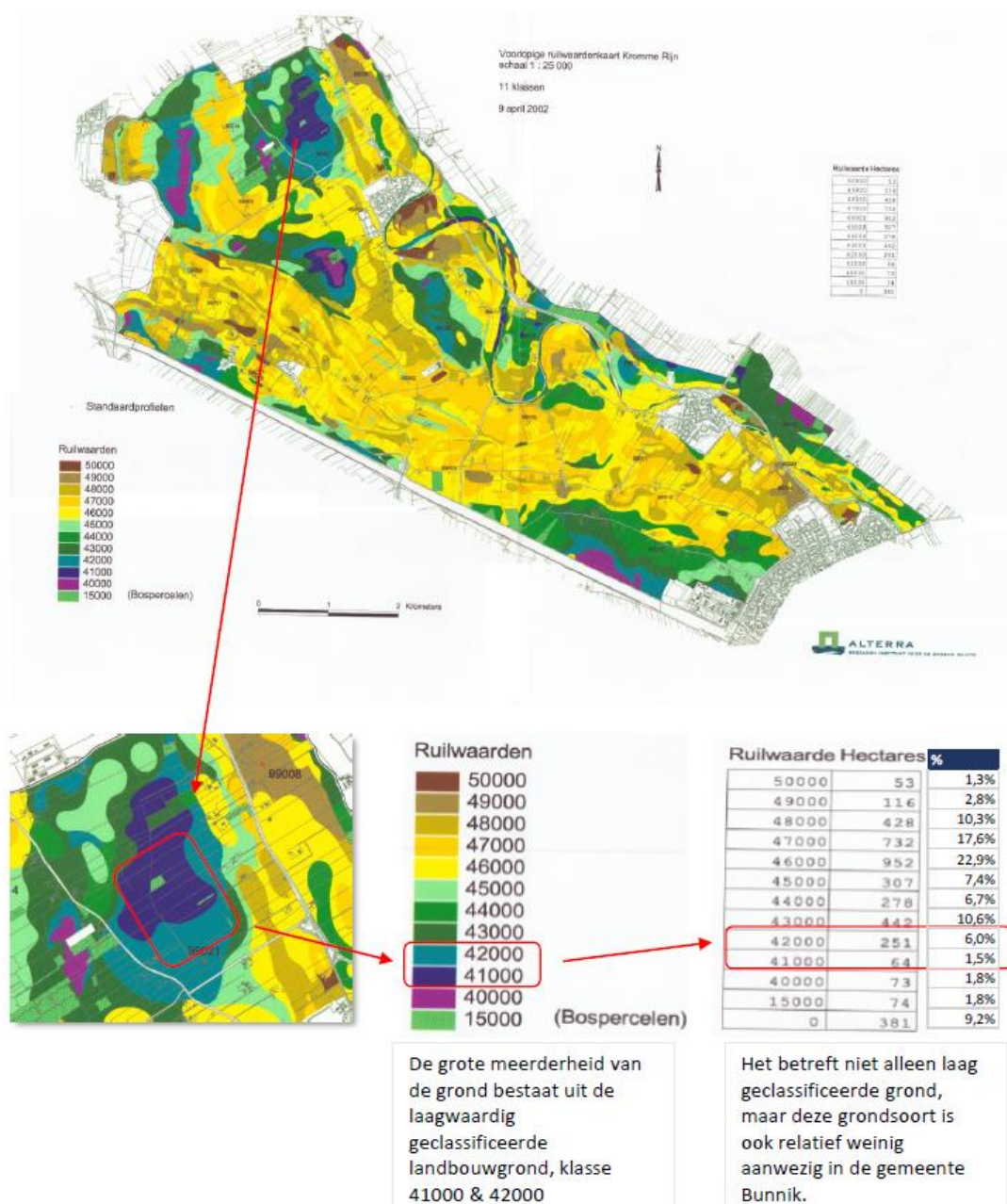
6 Het plan gaat niet ten koste van de landbouw

Het projectgebied maakt deel uit van het provinciaal aangewezen 'Landbouwkerngebied'. Hier heeft de landbouw het primaat. In de gemeente Bunnik is in een uitgebreid proces met deskundigen en belanghebbenden een gebied aangewezen waar zonnevelden het best inpasbaar zijn. Dit betreft het groen gearceerde gebied (waar het voorliggende plan in ligt) op de 'Kansenkaart' (zie hoofdstuk 4). Dit hele gebied (de best inpasbare gronden) betreft 'Landbouwkerngebied'.

In het voorliggende plan is nadrukkelijk rekening gehouden met de ligging in 'Landbouwkerngebied' en met omliggende agrarische bedrijven. Er vindt dan ook maar beperkte onttrekking plaats van landbouwgrond.

Binnen de hekken van het zonneveld wordt een voedermengsel ingezaaid van Engels raaigras en Witte klaver, wat wordt geoogst door een omliggend agrarisch bedrijf. Het Engels raaigras en de Witte klaver dient als vers voer voor de koeien. Daarnaast is de invulling als zonneweide tijdelijk. De agrarische bestemming blijft behouden. Na ontmanteling van de zonneweide, kunnen de gronden weer volledig agrarisch worden gebruikt. Tot slot worden omliggende agrarische bedrijven met de komst van de zonneweide niet in hun ontwikkelingsmogelijkheden beperkt.

De betrokken grond betreft relatief lage grond, bestaande uit zware klei met een hoge grondwaterstand. Hierdoor is de begaanbaarheid van het land matig tot slecht. Tijdens de ruilverkaveling in 2002 zijn alle gronden in de gemeente Bunnik geclassificeerd. Het doel hiervan was eerlijke ruilverkaveling. Als men goede grond inleverde, en daar slechte grond voor terug kreeg, werd men daarvoor gecompenseerd. De ruilverkavelingsclassificatie diende daarvoor als instrument. Op de volgende kaart is te zien dat de grond laag was gekwalificeerd en dus relatief gezien van slechte kwaliteit (m.b.t. een landbouwkundige functie).

Kwalificatie gronden ten tijde van de ruilverkaveling 2002

7 Andere gronden niet beschikbaar

Naast dat de gronden aansluitend aan de A12 en rond de kernen Bunnik, Odijk en Werkhoven niet of beperkt geschikt zijn voor de realisatie van een zonneweide, heeft LC Energy met diverse grondeigenaren gesproken over de mogelijkheden voor de realisatie van een zonneweide, en ook met LTO. Om diverse redenen waren andere gronden niet beschikbaar:

- Men wilde hun land blijven gebruiken voor de huidige bestemming / men had de grond nodig voor agrarisch gebruik / het betrof agrarisch hoogwaardige grond;
- Men was wel eigenaar van de grond, maar hadden al langdurige afspraken gemaakt met andere partijen;
- Men wilde de grond wel ter beschikking stellen, maar door de hoge netkosten (grote afstand tot netaansluiting) waren deze niet rendabel voor opwekking van zonne-energie.

8 Het voorliggende projectgebied is geschikt voor de realisatie van een zonneweide

Om diverse redenen is het projectgebied voor Zonneweide Werkhoven geschikt. In dit hoofdstuk zijn een aantal aspecten benoemd.

8.1 Agrarisch gezien is de grond relatief ongeschikt voor agrarisch gebruik

De grond binnen het projectgebied betreft lage grond, welke bestaat uit zware klei met een hoge grondwaterstand. Hierdoor is de begaanbaarheid van het land matig tot slecht.

8.2 De realisatie van een zonneweide is hier financieel uitvoerbaar

De afstand tot een aansluiting op het elektriciteitsnet is circa 3,5 kilometer (hemelsbreed) waardoor dit project financieel uitvoerbaar is. Hierdoor is er met het voorliggende plan ook nog voldoende ruimte voor natuurlijke en landschappelijke inpassing, en ruimte voor financiële participatie.

8.3 Een zonneweide is hier cultuurhistorisch, landschappelijk en natuurlijk goed in te passen

Met de aanleg van de zonneweide worden de bestaande waarden en kwaliteiten zo veel mogelijk behouden en versterkt. Zo blijven verkavelingslijnen en doorzichten behouden, evenals de openheid van het komlandschap. Hier wordt ook rekening mee gehouden in de hoogte van de zonnepanelen (maximaal 1,50 meter hoog). Daarnaast kent het inrichtingsplan een grote diversiteit aan randvegetatie en worden ecologische oevers aangelegd ten behoeve van de versterking van natuurwaarden. Door deze ontwikkeling verdwijnen sedumvelden.

8.4 De afstand tot woningen en de eerste panelen bedraagt overal ruim meer dan 100 meter

Door deze relatief grote afstand tot omwonenden is het lokale draagvlak voor het plan groter. Ook is hierdoor geen sprake van overlast voor omwonenden (m.b.t. aspecten als straling en geluidhinder).

8.5 Er is sprake van dubbel grondgebruik

Een deel van de betrokken gronden wordt landschappelijk en natuurlijk ingericht. Daarnaast wordt binnen de hekken van de zonneweide een voedermengsel ingezaaid van Engels raaigras en Witte klaver, wat wordt geoogst door een omliggend agrarisch bedrijf. Het Engels raaigras en de Witte klaver dient als vers voer voor de koeien. Doordat de vegetatie onder de panelen een bijdrage levert aan de natuur kan deze melk vallen onder het keurmerk 'Planet Proof', van de Stichting Milieukeur. Deze duurzamere melk geeft de melkveehouder een betere prijs voor zijn melk. Het projectgebied voor de zonneweide is daarmee ook gekoppeld aan huispercelen van betrokken omliggende agrarische bedrijven.

Het voorliggende plan betreft een innovatief concept die de impact van zonneweides op de agrarische productieketen positief kan beïnvloeden, en de basis kan bieden voor toekomstige integratie van zonnevelden / zonneweides in de agrarische productieketen.

8.6 Aansluiting op landbouwstructuur en bouwpercelen

Het projectgebied ligt in de directe nabijheid van de N229 en tussen (agrarische) bouwpercelen. In eerste instantie lag het projectgebied aansluitend, maar gezien uitkomsten van het omgevingsproces en gezien de omvang van het projectgebied in eerste instantie door een meerderheid van de gemeenteraad te groot is geacht, is het projectgebied vervolgens aanmerkelijk verkleind, en daarmee zijn de buitenzijden op grotere afstand van de N229 en (agrarische) bouwpercelen komen te liggen. Op deze wijze wordt een goede landschappelijke inpassing bereikt.

Ook worden de gronden die deel uitmaken van het projectgebied beheerd door één of meerdere agrariërs die gevestigd zijn op omliggende agrarische bouwpercelen.

8.7 Bestaande omringende functies worden niet onevenredig aangetast of beperkt

Met het plan voor Zonneweide Werkhoven worden omringende functies niet onevenredig aangetast of beperkt. Dit is nader onderbouwt in de 'Ruimtelijke Onderbouwing Zonneweide Werkhoven'.

8.8 Geen verkeersaantrekkende werking en stankoverlast

Het voorliggende plan leidt niet tot een significante verkeersaantrekkende werking. Tijdens de beheerfase vinden slechts heel beperkt verkeersbewegingen plaats. Ook is geen sprake van stankoverlast.

8.9 Realisatie grote zonneweide, voorkomt realisatie veel kleinschalige zonnevelden / zonneweides

Door gelijk een relatief grote zonneweide te realiseren, die in dit gebied goed landschappelijk inpasbaar is, wordt voorkomen dat op andere locaties in de gemeente meerdere kleinschalige zonnevelden/ zonneweides moeten worden gerealiseerd. Veel kleinschalige zonnevelden leiden tot minder financiële mogelijkheden voor participatie, meer lange gebiedsprocessen (met bijbehorende emoties) en meer omwonenden van zonnevelden die het als overlast ervaren.

9 Conclusie

De locatiekeuze voor Zonneweide Werkhoven is zorgvuldig tot stand gekomen. Op diverse aspecten als landschap, natuur, cultuurhistorie, omliggende functies, financiële uitvoerbaarheid, financiële participatie, dubbel grondgebruik, koppelingen met agrarische bedrijven in de omgeving en relatieve agrarische (on)geschiktheid van de grond is gekomen tot het voorliggende projectgebied.

Daarbij geldt dat:

- omringende functies niet onevenredig aangetast of beperkt worden;
- de ontwikkeling niet leidt tot onevenredige aantasting van landschappelijke kernkwaliteiten en goed landschappelijk wordt ingepast;
- de ontwikkeling de landbouw niet beperkt (gezien o.a. het dubbel ruimtegebruik en het om agrarische grond van slechte kwaliteit gaat).

Hiermee wordt voldaan aan de regels uit de PRV.